

Referanser:

Arkivsak: 20/01358-4

Saksdokumenter:

Tredagersfesten - påskens triduum. Høringsforslag
~ 20_03815-1 Høringsdokument - triduum 878803_1_1
~ 20_03815-1 Oversendelse av liturgiforslag 878792_6_1
Forbønn etter litaniet langfredag - endelig
Tekstkollekt påskenatt

Ny grunnordning. Liturgisk musikk fra ulike serier.

Sammendrag

Alle menigheter i Den norske kirke skal fastsette en justert lokal gudstjenesteordning og få denne godkjent av biskopen. De lokale gudstjenesteordningene skal være godkjent slik at de kan tas i bruk 1. pinsedag 2021.

Gudstjenestereformen åpnet opp for større variasjon i særlig grad knyttet til den liturgiske musikken. Det ble gitt rom for et stort mangfold og bred utprøving. Kirkemøtets vedtak i 2017 og 2019 strammer inn noe av valgfriheten som tidligere har blitt gitt.

I KM vedtaket fra 2017 og 2019 heter det vedr. liturgisk musikk: «*Musikken og teksten til gudstjenestens ordinarieledd hentes normalt fra Den norske kirkes fem godkjente serier.*»

Slik står det også i «Gudstjeneste med veiledning i Den norske kirke» 2020 s. 19.

Det oppleves noe uklart hvordan man skal forstå dette vedtaket. Fortolkningen som Kirkerådet nå har gjort medfører at det kun er hele serier en skal bruke og må velge mellom, og at seriene ikke kan blandes.

Det samme gjelder spørsmål om bruk av annen musikk enn det som finnes i de vedtatte seriene. Siden vedtakene fra 2017 og 2019 ikke er entydige på dette punktet, bør dette drøftes.

Forslag til vedtak

Bispemøtet gir uttrykk for at Kirkemøtets vedtak i 2017 vedr. valg av liturgisk musikk til ordning for hovedgudstjenesten ikke er entydig. Bispemøtet legger til grunn

fortolkningen som Kirkerådet har gjort. Ut fra en slik tolkning vil det å blande serier av liturgisk musikk komme i samme kategori som andre avvik, hvor en menighet må søke biskopen om dette. Det samme gjelder spørsmål om bruk av annen liturgisk musikk enn det som finnes i de vedtatte seriene.

Saksorientering

Bakgrunn

Alle menigheter skal fastsette en justert lokal gudstjenesteordning og få denne godkjent av biskopen. Opprinnelig var fristen for implementering av den justerte ordningen for hovedgudstjeneste satt til 1. søndag i adventstiden 2020. Kirkerådet (KR) ble anmodet om å se på muligheter for utsettelse av fristen, og det ble satt en ny dato, 1. pinsedag 2021 (KR-AU, 14. mai, sak 31/20.) Frist for innføring av ny gudstjenesteordning.)

Kirkemøtet vedtok i 2011 ordning for hovedgudstjeneste som ble tatt i bruk i Den norske kirke innen utgangen av 2012. Kirkemøtet vedtok også at det skulle legges til rette for erfaringsdeling med sikte på justeringer og korrigeringen av den vedtatte ordningen (KM 4/10).

I perioden 2012-2018 har det vært gjennomført flere forskningsprosjekter og omfattende erfaringsinnhenting med sikte på justering av lokal gudstjenesteordning. En av utfordringene som har blitt avdekket er at den store liturgiske valgfriheten og de mange alternativene til liturgisk musikk har bidratt til at mange har opplevd seg fremmedgjort når de går til gudstjeneste.

Kirkemøtets vedtak i 2017 og 2019 strammer inn noe av valgfriheten. Samtidig videreføres og styrkes fleksibiliteten på andre områder, blant annet når det gjelder bønner, forbønn og nattverdordninger. Den justerte ordningen for hovedgudstjenesten legger samlet sett større vekt på trygghet og gjenkjennelse for å ivareta mulighetene for en god involvering av alle som samles til gudstjeneste.

Liturgisk musikk

Gudstjenestereformen åpnet opp for større variasjon i særlig grad knyttet til den liturgiske musikken. Det ble gitt rom for et stort mangfold som gjør at det musikalske, liturgiske uttrykket fremstår tydelig ulikt i mange av kirkens menigheter.

Behov for større valgfrihet i det liturgiske uttrykket, ikke minst et ønske om annen type liturgisk musikk, var noe av intensjonen med gudstjenestereformen. Reformen løftet frem intensjoner om stedegengjøring, fleksibilitet og involvering i gudstjenestearbeidet.

Mange menigheter opplevde dette som en fornyelse av gudstjenesten, og har implementert blant annet ny musikk i gudstjenestene utfra tanken om stedegengjøring. Noen menigheter har siden 2011 holdt fast ved den grunnordningen de da kom frem til og fikk godkjent.

Den nye liturgiske musikken som ble vedtatt i 2017 bygger på musikk som er godkjent fra 1992-ordningen, men er utvidet i flere retninger og har ulike musikalske profiler.

Det er vedtatt fem godkjente serier som fanger opp kirkeårspreg, den gamle musikken og noe av den nye. Det er vedtatt tre almene serier, en serie for fastetiden og en serie for festtiden.

Den gamle, almene serien fremstår som tidligere.

Den andre serien har fått ny musikk sammensatt av ulike komponister. Kyrie (Hinze), Gloria (Beite), Sanctus (Dyrø), Agnus Dei (Aas)

Den tredje serien er ny, og komponert av T. Kverno.

Seriene for fest- og faste, inneholder begge et ledd fra den gamle fest- og fasteserien, resten er nytt.

Blanding av ulike serier med liturgisk musikk

Et spørsmål mange menigheter har stilt knyttet til vedtaket, er om musikken fra liturgiske serier kan blandes. Ut fra tanken om at den samlede liturgiske musikken er vedtatt av Kirkemøtet, kunne man tenke seg at menighetene ser på hvert enkelt ledd i gudstjenesten og velger den varianten de ønsker. Kirkemøtet bruker imidlertid begrepet «serier» i punkt 1. og punkt 6. i vedtaket fra 2017.

Likeledes står det i vedtaket fra 2019, punkt 6. (kyrie) og 7. (gloria): «*Musikken og teksten til gudstjenestens ordinarieledd hentes normalt fra Den norske kirkes fem godkjente serier.*» (Dette er også å finne i boken «Gudstjeneste med veiledning i Den norske kirke» 2020 s. 19.)

Ut fra dette har Kirkerådets sekretariat tolket vedtakene fra KM 2017 og 2019 slik at det er hele serier en skal bruke og må velge mellom. Grunnen til det er at Kirkemøtet ønsket mer felles og gjenkjennelig liturgisk musikk.

En annen grunn er at seriene uttrykker ulike musikalske sjangre, og det er derfor uheldig om en blander disse.

Ut fra en slik tolkning av vedtaket, vil det å blande serier komme i samme kategori som andre avvik, hvor en menighet må søke biskopen om dette. Det samme gjelder spørsmål om å bruke annen musikk enn det som finnes i de vedtatte seriene. Siden vedtakene fra 2017 og 2019 like fullt ikke er entydige på dette punktet, bør dette drøftes.

Gjenkjennelse og valgfrihet

Underveis i reformprosessen med hovedgudstjenesten, høsten 2014, oppnevnte Kirkerådet v/NFG et liturgisk utvalg (LMU). LMU fikk i oppgave å vurdere den liturgiske musikken som ble prøvd ut under reformen, samt å vurdere nytt materiale. LMU ble ledet av kantor i Høvik, Thrøstur Eiriksson, og utvalget var sammensatt av personer med faglig bredde og styrke. LMU satte noen generelle kriterier for valg, som eksempelvis hvorvidt materialet:

- er velegnet til felles sang
- har samsvar mellom tekst og musikk og gir «god flyt»

Et saksnotat fra Kirkerådet til Kirkemøtet, KM 04/17, gir en bred redegjørelse for arbeidet underveis i reformprosessen. Notatet peker også på to stadig tilbakevendende temaer i samtalene om den liturgiske musikken: gjenkjennelse og valgfrihet: «Det er særskilt to tema vi stadig vender tilbake til i drøftingane omkring liturgisk musikk. Det eine er, som det står i høyringsdokumentet til liturgisk musikk, at «Den norske kyrkja har eit overordna ansvar for at medlemmene i kyrkja får høve til å kjenne att, lære og bli glade i dei liturgiske melodiane i ei heilt vanleg gudsteneste kvar som helst i landet.

Det andre sentrale temaet, er det Ungdommen sitt kyrkjemøte (UKM) 2014 er inne på når dei held fram at UKM «ønsker å løfte fram viktigheten av å ha fleksibilitet og valgfrihet i valg av musikk og uttrykksformer.»

Avveining mellom gjenkjenning og valgfrihet vil fortsatt være viktige elementer i drøftingene om denne saken.

Biskopene kan godkjenne eventuelle avvik fra liturgien som ble vedtatt av Kirkemøtet i 2019, og musikken fra 2017. I følge «Alminnelige bestemmelser for ordning for hovedgudstjeneste» pkt. 6, kan biskopen «i særlige tilfeller samtykke i et opplegg av søndagens gudstjeneste som avviker fra gjeldende ordning.» Hva som kan regnes som «særlige tilfeller», er det biskopene som skal ta stilling til. Det er å merke seg at blanding av seriene ikke er eksplisitt hjemlet i vedtaket. Det er den lokale biskop som skal avgjøre også dette.

Kursing og opplæring

Kirkerådet vedtok i 2019 (KR 39/19) at «Kurs ligger til det enkelte bispedømme å fastsette og organisere.» Samtidig har det vært et behov for tilgang til den liturgiske musikken. Kirkerådet er nå i ferd med å få spilt inn videoer med de liturgiske leddene, og dette vil legges ut fortløpende på www.ressursbanken.no. I tillegg ligger et webinar av Kirkerådet i samarbeid med prost og kantor fra Hamar bispedømme allerede ute.

Frist

I hvert bispedømme vurderer man om man skal sette en tidsramme for innsending av de lokale valg til biskopen. I henhold til KR's vedtak i mai, er det nå opp til hver enkelt biskop og bispedømmeråd å vurdere behovet for en utsatt frist, samtidig som menighetene må ta den nye lokale grunnordningen i bruk senest i pinsen 2021.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Skriv inn teksten her